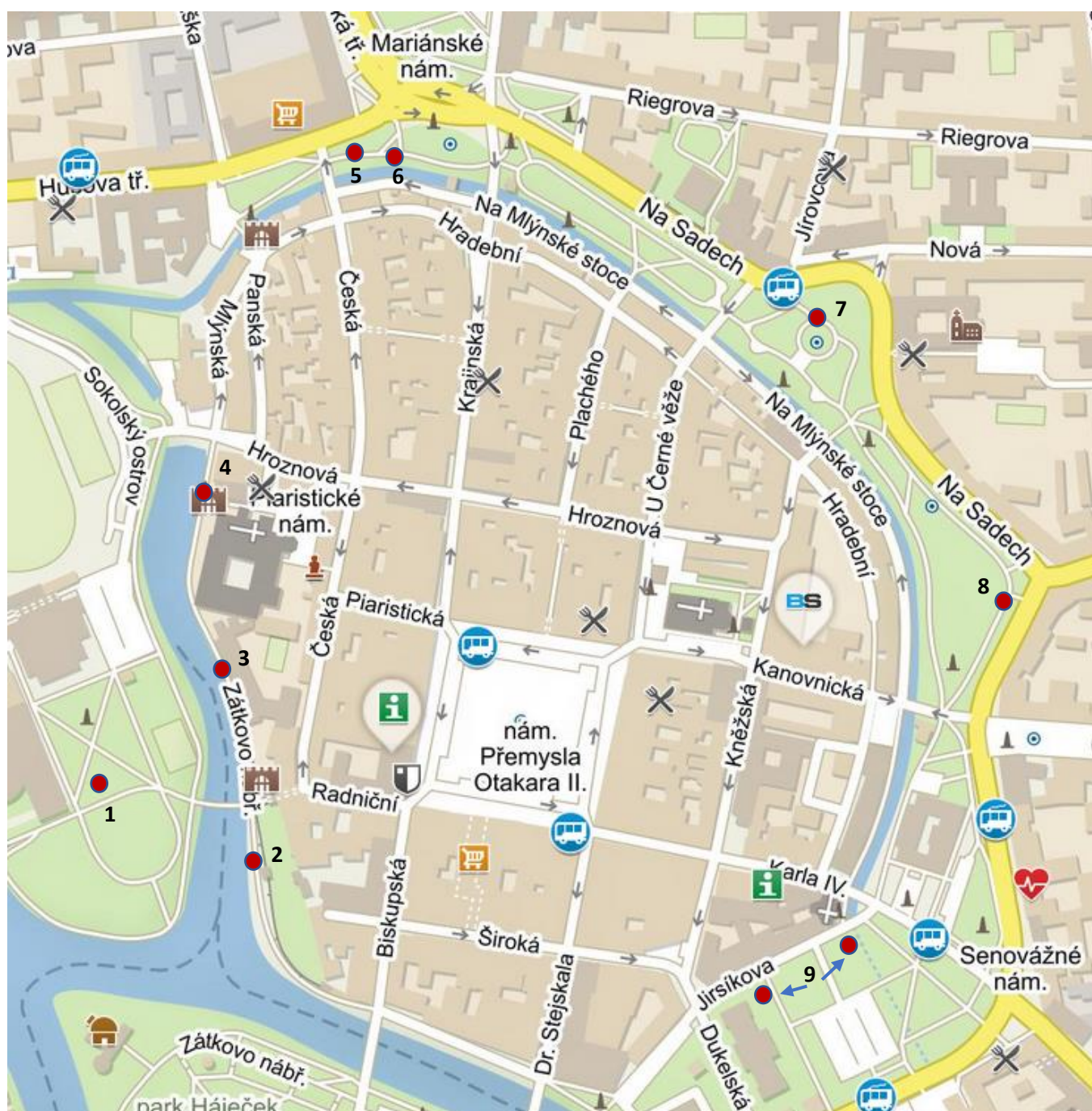


# KOLEM CENTRA SEM A TAM (NEJEN) STROMY POZNÁVÁM

terénní přírodovědná hra v Č. Budějovicích

- ∞ navštivte 9 míst vyznačených v mapce a blíže popsanych v textu
- ∞ vyřešte pozorovatelské úkoly a získejte písmena do tajenky
- ∞ vyluštěte tajenku

Tajenkou je jméno živočicha, který žije na území města, a výjimečně byl pozorován i v centru. Aby to nebylo tak jednoduché, vyluštíte si jméno latinské, české si pak vyhledejte googlem...



## ZASTAVENÍ 1: PAMÁTNÝ STROM PŘED PLOVÁRNOU

Seznamte se s nejstarším stromem Č. Budějovic. Je to lípa malolistá (neboli srdčitá) a roste tu už více než 350 let. Posledních asi 90 let je součástí parku, dříve kolem ní byla jen louka. Posledních 50 let blízko ní stojí plovárna...

Možná se divíte, proč je stará lípa tak nízká. Její silné větve jsou ořezané, jinak by se pod jejich tíhou pravděpodobně rozlomila.

**Úkol (1. písmeno do tajenky) :** Rozlomení starých památných stromů brání také lana, kterými jsou silné větve přichycené k sobě. Kolik takových lan objevíte v koruně lípy?

jedno - C

dvě - D

tři - H

## ZASTAVENÍ 2: POHLED DO BISKUPSKÉ ZAHRADY

Biskupská zahrada se nachází za zdí městského opevnění, mezi věží Železná panna a Solní brankou, kterou se prochází od Slepého ramene k náměstí. Zahrada patří českobudějovickému biskupství a je chráněna státem jako kulturní památka. Bohužel není volně přístupná, budeme se tedy dívat jen zvenčí. Přejděte mostek přes slepé rameno a udělejte pár kroků proti proudu k místu, kde je do opevnění „zasazena“ nízká věž - Gloriet:

**Úkol (2. písmeno do tajenky):** Hned za zdí vedle Glorietu roste skupina javorů. Na jednom z nich je nízko pověšená ptačí budka. Podle vletového otvoru poznáte, komu asi slouží...

∞ Pokud má velký otvor ve tvaru obdélníku, slouží rehkům - E

∞ Pokud má malý kulatý otvor, slouží sýkorám - A

∞ Pokud má velký kulatý otvor, slouží sovám - U

## ZASTAVENÍ 3: BYLINKOVÝ ZÁHON PŘED GYMNÁZIEM ČESKÁ

Jděte po nábřeží Slepého ramene ke vchodu do gymnázia. Od roku 2014 pečují studenti a učitelé gymnázia o záhony s bylinami. V roce 2021 k nim přibyl hmyzí hotel, ve kterém mohou „bydlet“ či přezimovat opylovači květů a další hmyz. V dutých stéblech, děrovaných cihlách i v dírkách navrtaných do dřeva se vyvíjejí samotářské včelky.

**Úkol (3. písmeno do tajenky):** Prohlédněte si obrázky živočichů na boční straně hmyzího hotelu. Jméno jednoho z nich začíná na trojici písmen, která by mohla být samostatným slovem - jménem jiného zvířete. Třetí písmeno si zapište:

.....

**Úkol (4. písmeno do tajenky):** Na obrázkové tabuli najděte bylinu, která jako jediná pochází odjinud, než ze Středomoří nebo z jiných částí Evropy. Do tajenky budete potřebovat první písmeno z jejího rodového jména (rodové je to první):

.....

## ZASTAVENÍ 4: LÍPA SVATÉHO JANA NEPOMUCKÉHO

U konce Slepého ramene, vedle hotelu Klika, stojí nakloněná lípa, jejíž kmen podepírají dva špalky. Tuto lípu přihlásili v roce 2020 studenti a učitelé česko anglického gymnázia do celostátní soutěže Strom roku. Přestože lípa nepůsobí mohutně, je stará přibližně 200 let. Spolu s druhou lípou byla vysazena u kapličky se sochou sv. Jana Nepomuckého - patrona vorařů. V té době protékala těmito místy Vltava, po které pluli voraři se svým nákladem do Prahy.

**Úkol (5. písmeno do tajenky):** Prohlédněte si zblízka sochu v kapličce. Kolik hvězd má kolem hlavy?

tři - E

pět - O

dvacet sedm - I

### ZASTAVENÍ 5: HAVRANI U RABENŠTEJNSKÉ VĚŽE

*Na samém okraji parku Na Sadech, před budovou obchodní akademie, bývá na jaře hodně rušno. Havrani rodinky tu hnízdí pospolu na několika stromech a vychovávají mláďata. Proč si havrani vybrali právě toto místo? Rostou tu vysoké stromy s rozložitými korunami, ve kterých jsou hnízda dobře chráněná a vejde se jich tam hodně...*

**Úkol (6. písmeno do tajenky):** Jaké stromy havrani obsadili?

duby (mají rozpraskanou kůru) - N      platany (mají hladkou světlou kůru) - R

buky (mají hladkou šedivou kůru) - S

*Nad břehem Mlýnské stoky si můžete všimnout další sochy sv. Jana Nepomuckého. Ale to není všechno - vypátrejte malou informační tabuli s nápisem BIOTOP - ODUMÍRAJÍCÍ STROM. U ní se dozvíte, proč je důležité ponechávat v parcích některé stromy, které už se začínají rozpadat.*

**Úkol (7. písmeno do tajenky):** Na informační tabuli najdete obrázky brouků, kteří potřebují odumírající stromy pro svůj život. Do tajenky potřebujete písmeno, které jejich jména vůbec neobsahují:

Je to B? Nebo F? Nebo CH?      Správně je .....

### ZASTAVENÍ 6: CÍSAŘSKÉ DUBY

*Tyto duby stojí v parku Na Sadech, uvnitř malého trojúhelníku tvořeného dvěma odbočkami k přechodu pro chodce na křižovatce Husovy a Pražské ulice. Dvojici dubů vysadili žáci místních škol na jaře 1879 u příležitosti 25. výročí svatby císaře Františka Josefa I. s jeho manželkou Alžbětou. Jak staré tedy jsou? Česko bylo tehdy součástí Rakousko - Uherského státu, ve kterém vládla císařská rodina.*

**Úkol (8. písmeno do tajenky):** Tyto stromy byly vysazené ve stejném čase a na stejné místě. Porovnejte si je mezi sebou:

oba jsou podobně vysoké a silné - I

jeden dub je nápadně vyšší - A

jeden dub má nápadně silnější kmen - L

### ZASTAVENÍ 7: PARK CÍSAŘE JOSEFA

*Takto se koncem 19. století nazývala rozšířená část parku mezi ulicemi Kněžská a Kanovnická, kde stál pomník císaře Josefa II. Má zvláštní tvar se špicí namířenou k Nové ulici. Tento tvar pochází ze 17. století, z období třicetileté války. Stál na něm stál uměle navršený kopec s opevněním pro obránu města před nepřátelskými vojsky.*

Tady žádný úkol není...

## ZASTAVENÍ 8: LANNŮV PARK

*Takto se dříve nazývala rozšířená část parku mezi sochou V.A. Lanny a nedávno postavenou sochou zakladatele města, krále Přemysla Otakara II. Je to nejstarší část parku na Sadech, založená přibližně před 200 lety. Má zvláštní tvar se špicí namířenou k Rudolfovské ulici. Z předchozího zastavení už víte proč...*

**Úkol (9. písmeno do tajenky):** U křižovatky ulic Na Sadech a Rudolfovská, vedle přechodu pro chodce, roste největší strom této části parku - mohutný dub. Jeho větve zasahují přes ulici až k protějším domům. Co má zvláštního na kmeni?

velkou díru (dutinu) po odlomené větvi - **G**

roste na něm mech - **T**

roste na něm liána (popínavá rostlina) - **B**

## ZASTAVENÍ 9: PARK NA SENOVÁŽNÉM NÁMĚSTÍ

*V trávniku ukrytém mezi keři a stromy, naproti kostelu sv. Rodiny, byl vysazen Strom biskupského gymnázia J.N. Neumanna. Je to druh dubu, který v Čechách roste jen tam, kde ho lidé vysadí. (Ve volné přírodě však roste na jižní Moravě.) Při cestě k němu dávejte pozor, na co šlapete (pěšinku tudy vyšlapali pejskaři...)*

**Úkol (10. písmeno do tajenky):** U stromu je kámen s informační tabulkou. Zjistěte jeho druhové jméno a opište si z něj prostřední písmeno

.....

*U zadní části budovy Jihočeského muzea roste nízký strom s větvemi, které trochu připomínají chapadla. Některé z nich se plazí po zemi.*

**Úkol (11. písmeno do tajenky):** Kolik větví tohoto stromu se alespoň částí dotýká země?

jedna - **S**

dvě - **X**

více - **R**

**Máte hotovo, zde si můžete zapsat celou tajenku:**

1	2	3	4	5	6

7	8	9	10	11

Nepovedlo se vám zjistit, co je to za zvíře? Možná je to tím, že hra není dokonalá. Pište na [info@cegv-cassiopeia.cz](mailto:info@cegv-cassiopeia.cz), společně to vyřešíme 😊

Použité zdroje informací:

Binder, Milan a Kovář, Daniel. *Sady, parky, aleje. Historie a současnost veřejné zeleně v Českých Budějovicích*. 1. vyd. České Budějovice: Milan Binder, 2020

Encyklopedie Českých Budějovic: <https://encyklopedie.c-budejovice.cz/>

## BŘEZNOVÁ POZOROVATELSKÁ PŘÍLOHA

### Co dalšího můžete vidět cestou?



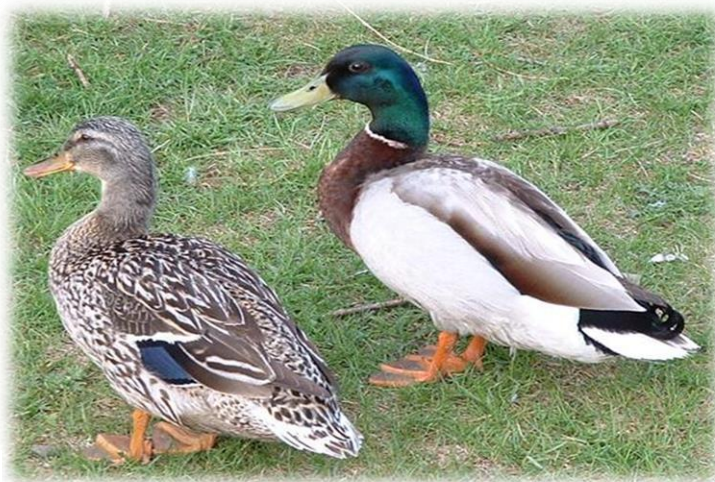
**Křivatec žlutý** kvete v parku Na Sadech - u Mlýnské stoky poblíž Rabenštejnské věže a v Lannově parku u zastavení č.8) Jeho přítomnost naznačuje, že jsme blízko řeky...



**Holub hřivnáč** staví jednoduchá mělká hnízda z větviček. Objevíte je téměř všude - už na lípě u plovárny. Nejspíš zahlédnete i ptáky. Neplette si hřivnáče se skalními holuby, kteří vysedávají na střechách městských domů.



**Brhlík lesní** žije v dutinách stromů. Jedna taková je na malé suché větvi platanu u Mlýnské stoky vedle budovy pošty. Brhlíci bývají nablízku. Jsou však méně nápadní, než kolonie havranů...



**Kachny a kačery (kachny divoké)** můžete pozorovat v Mlýnské stoce. Když hledají u dna potravu, ponoří hlavu a udělají parádní „stojku“...